

8. september 2023

EM2023/53

I medfør af § 36 i Forretningsordenen for Inatsisartut fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om Inatsisartuts holdning til, hvordan vi skal planlægge og prioritere vores uddannelser så de matcher samfundets behov

(Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Som samfund har vi brug for at så mange som muligt tager en uddannelse. Større politisk såvel som økonomisk selvstændighed kræver, at vi i langt højere grad end i dag bliver i stand til at besætte stillinger på alle niveauer i samfundet med højt kvalificerede – egne – kandidater.

Det er også alment anerkendt, at vi i dag har et stort uddannelsesefterslæb. Vi uddanner ikke nok og uddannelsesniveaulet er lavt og har været det længe.

Al slags uddannelse har betydning og værdi. Men vore uddannelses tilbud bør målrettes samfundets behov.

Vi mangler uddannet personale på førskole- og folkeskoleområdet samt på social- og sundhedsområdet. Det fremgik af Naalakkersuisuts Politisk-Økonomisk Beretning for 2023¹. Derfor har Naalakkersuisut også bebudet, at en uddannelsesstrategi er på vej, ligesom den kommende Holdbarheds-og vækstplan vil komme med forslag til en reform, der skal øge uddannelses-og kompetenceniveaulet.

Målt om social bæredygtighed opfyldes blandt andet ved at sikre de unge uddannelse.

Når jeg ønsker en forespørgselsdebat om planlægning og prioritering af vores uddannelser, er det fordi, der er behov for, at alle Inatsisartuts partier fremlægger deres ønsker og holdninger til, *hvilke* uddannelser, vi konkret skal prioritere op – og hvilke uddannelser vi, som følge deraf, ikke skal prioritere lige så højt fremover, hvis vi skal sikre, at de uddannelser, vi tilbyder vores unge, er uddannelser, der matcher samfundets behov. Vi har også brug for at diskutere, hvad vi kan gøre for akut at lukke hullet i vores efterslæb på uddannelse.

Det er en svær debat med mange dilemmaer: Uddannelsesplanlægning er en kompleks og langsigtet opgave. Man kan ikke bare skrue op og ned for uddannelsesudbuddet fra år til år, efterhånden som samfundets behov viser sig. En uddannelse tager minimum 2-3-4 år at færdiggøre, og arbejdsmarkedet har også brug for at vide, hvilke kandidater, de kan få og hvor mange. Det er også en svær opgave at forudsige samfundets behov lang tid ud i fremtiden. Det er heller ikke sjovt at være den politiker, der siger højt, at der er visse uddannelser, vi har mere brug for end andre.

Men det er en diskussion, der er nødvendig at tage. Vi får færre unge i fremtiden og allerede i dag, har vi for få unge til at vi kan besætte alle jobs. Vi mangler kvalificeret arbejdskraft på mange områder. Al uddannelse har værdi, men nogle uddannelser dækker samfundets aktuelle behov bedre og mere umiddelbart end andre. Derfor er tiden kommet til at tale åbent om at bruge flere penge på de mest nødvendige uddannelser.

På den baggrund ønsker jeg en debat med fokus på følgende spørgsmål:

- Hvilke uddannelser ønsker Naalakkersuisut fremover at opprioritere og/eller oprette for at matche samfundets behov?
- Hvilke uddannelser eller typer af uddannelser ser Inatsisartut som de væsentligste at prioritere i de kommende 5-10 år?
- Hvilke uddannelser eller typer af uddannelser ser Inatsisartut som *mindre* væsentlige at prioritere i de kommende 5-10 år?
- Hvordan ser Inatsisartut på studievejledningens rolle og funktion i dag – bliver de unge vejledt godt nok mod de uddannelser, der dækker samfundsbehov eller har vi brug for ændringer i den måde, vejledningen fungerer på?
- Hvilke forslag har Inatsisartut til hurtigere og mere effektivt at uddanne, efteruddanne eller omskole flere af vores egne borgere mod at dække samfundets behov?

Jeg håber Inatsisartut vil hilse debatten velkommen. Jeg ser frem til en god og saglig debat om dette vigtige emne.

¹ For de konkrete tal og uddybning henvises til den politiske og økonomiske beretning for 2023: https://ina.gl/media/2556702/pkt10_fm2023_pob_23_da.pdf